

Игра на каубои (по време на плаване до остров Малта)

Първо дойдоха дърводелците. Впрочем, не. Този път ще я караме по ред. Първо се върна капитанът от Параходството, разпореди да се събере екипажът, за да доведе на вниманието ни, че след като разтоварим, започваме товарене на телета. За Малта. Че ще ставаме временно каубои. Щото, нали, позахили се той, каубой значи на английски краварин, човек, който се занимава с говеда. Е, тогава вече, на следващия ден, след като измъкнаха от дълбините на парахода и последните огромни сандъци, които возехме от Иличевск, след като се преместихме на най-отдалеченото кейово място и до борда ни се строиха няколко камиона с дървен материал, тогава вече дойдоха дърводелците. Преди това елтехникът беше напуснал долу, в тъмното, кажи-речи всички лустри, които имахме, за да им е светло.

Дойдоха и започнаха. Делово и спорно, макар и на пръв поглед без да бързат, взеха да правят някакви конструкции из хамбарите. За връзване на говедата, за храненето и поенето им. Надничавме, вдишвахме опияняващия аромат на бор, който се носеше отдолу от талпите – материала за конструкциите, и си бъбрехме като как ще стане това превозване на няколкостотин телета. Ми как, разясняваше ни Киро Суичмето, пускат ги в хамбара, дундуркаме ги една седмица, вадят ги и пайдос. Лесна стока. По-лесна е, захилваше се той, само гълъби да носиш. Отваряш хамбарния капак и те сами се разтоварват. Обаче никой не се смееше на нескъпопосаните му лакърдии. Не бяхме карали такова нещо, непознато беше, а като всяко непознато – будеше различни чувства, които се оформяха във въпроси. Само че нямаше кого да питаме. По едно време се оказа, че има.

Дочу се, че вторият механик, Огито, бил участвал в подобна далавера. Преди година или две с друг параход носили пак телета и пак до Ла Валета. Скупчихме се пред кабината му и взехме да си задаваме въпросите. А той мълчи. Само се усмихва, но някак тъжно като че ли, и си мълчи. Абе стока като стока, каза по едно време. Ще я закараме, ще мине и това през главата ни. Ама чакай, какво да ни минава през главата, заглавичка се Пешо Бурмата. Викаха му Бурмата, защото на изпита за моторист първа степен все нареждал „вземаме тази бурма”, „навиваме онази бурма”, докато изпитващият все го поправял, че се казва гайка, а не бурма. Кое то не пречело на Пешо да си повтаря неговите бурми – оттам и прякорът му. А иначе беше цар на питанията си – да не си покрай него, когато го хване крастата да разнишва нещо и да реши да хване именно тебе да начесваш тази му краста. А, кажи, втори, какво имаш предвид с това да ни мине през главата, закеркенечи се той и чак ококори очаквателно големите си очи. Вторият само махна с ръка – не ме занимавайте сега с глупости. Имаме да полагаме шлангове до хамбарите за прясна вода – за водопой, да турим на палубата допълнителна помпа за солена вода – за да ги мием животните,

така че да се залавяме. И накрая пак цъфна на устните му прежната усмивка – ще разбереш, Пешо, какво съм имал предвид, ще разбереш...

Е, на другия ден дърводелците си свършиха работата, вдигнаха си дърмите и изчезнаха. Тогава започна каубойството. До парахода спряха първите камиони с добитък. Телета. Огромни, така ми се стори, с олигавени муцуни и кръвясали очи, пръхтящи от гняв ли, че са навързани и натъпкани в тесните каросерии, от страх ли, че наоколо им вместо позната обстановка се издигат разни кранове, корабни бордове, ръмжат мотори на камиони и мотокари, подвикват хора. Абе бяха си направо страшни, за друга, по-точна дума не се сещам. Поне така ми се стори на мен. От кабините на камионите наскачаха хора – придружаващият служебен персонал, каубоите, както подхвърли Суичмето, от една черна волга, която довтаса веднага след тях, слезе някакъв млад мъж (главният каубой според Киро) и се заизкачва по трапа. Заведоха го в кабината на капитана, старши камериерът занесе кафе, а ние зачакахме. Сещахме се, че нещо ще става от сега нататък, защото при кафето привикаха и старпома и главния механик. Помполитът по право си беше там още в началото.

Не чакахме дълго. На крилото на мостика цъфна старпома и изграчи – всички в салета на служебно събиране. Започна се, промърмори Бурмата и се затътрихме без много-много приказки. Както му прилича. Ръководното тяло вече ни очакваше и капитанът без никакви уводи започна по същество. Ще носим телета за Малта. Получател е Шести американски флот, за тях е стоката. Това между другото, макар че не е важно. Заедно с представителя на „Родопа”, посочи с поглед оня, дето беше слязъл по-рано от волгата, обсъдихме нещата и стигнахме до решението, че екипажът трябва да се включи и в товаренето, и в грижите за телетата по време на рейса. Хранене, поене и така нататък. Така е било и на останалите кораби, които са превозвали говеда. Не е много приятно, знам го, но няма как. Не че се надигна ропот или въобще някакъв шум, някакъв звук не последва началото на инструктажа, ако не броим гърленото мучене откъмто камионите.

Само че барото беше от стара коза яре, усети, че думите му не бяха посрещнати с ентусиазъм, дори не и с разбиране, затова затършува в отвореното боро пред него, после щрака няколко пъти със запалката, за да има време да ни огледа – един по един, без да пропуска никого, и чак тогава продължи словоизлиянието си. За този труд ще се плаща, подхилна се под мустак – знаеше кое ще ни заинтригува. По една английска лира на ден. За четири часа бачкане извън вахтата. Сега вече из салета се закудкудяка, дори по едно време ми се стори, че приказките заглушават мученето откъм финестрините. По една лира, значи по толкова, колкото ни се плаща за двете ваhti всеки божи ден. Ще рече – още една валутна надница. Може и да е само до Ла Валета, но си беше добре. Даже много. Това беше общото разбиране, усети го барбата и вече по-широко се захили.

Не пита има ли съгласни и несъгласни – всичко си беше ясно, заради това продължи пак по същество. Шефа и старпома ще направят графиците, съобразено с вахтите и другите ангажименти – на готвачи, камериери, електрик, радист, домакин – и я почваме още след събирането. Да си изработим първата лира. И тогава реши да спретне малко демокрация като финал – има ли някой против? Май че тайфата не обърна внимание на заигравката – кой ще е против да паднат малко мангизи, но лично на мен пред очите ми изплуваха олигавените муцуни и кръвясалите очи. И станах. Аз не мога да участвам, кептън, рекох. Шумотевицата в салета се спихна. Ръководното тяло отпред, което се беше надигнало да си ходи, изненадано седна. Не можеш ли – изгледа ме барото, що не можеш, четвърти? И ме свари неподготвен.

Не бях намислял какво да отвърна на такъв въпрос. Не можех да кажа, че просто ме е страх. Че съм градско момче, че никога не съм се грижил за животни и че просто не мога. За секунда, дори за по-малко, може би за милисекунда, през главата ми прелетя един случай. Слънцето печеше и дори през пуснатите щори на прозорците пълнеше учебната зала с горещина. Пети и шести час математика. Доцентът пишеше, триеше и пак пишеше някакви интеграли на дъската, които просто отскачаха от претоплените ни кратуни. По едно време човекът се усети. Засмя се и рече – я да ви разкажа един случай, за освежаване. Навремето Питагор като открил великата си теорема, принесъл сто млади вола в жертва на боговете. Заслушахме се – все пак е интересно, не са онези драскулки по черната дъска, а той завърши с неочакваното: оттогава говедата не обичат математиката. Някои се изсмяха, други сконфузено изсумтяха, а аз си представих тези сто добичета, които биват принасяни в жертва. Хриптящи, кръвясали, заколвани едно по едно, ако трябва да се изразя по-точно. И потръпнах. Абе изплаших се само при представата за гледката. Това ми прелетя през кратуната, но то не доведе до нещо полезно, което да изприказвам в отговор на поставения ми въпрос. Ами аз, такова, кептън, как да кажа...

С думи, бе, намеси се помполита. С думи кажи защо не искаш да се включиш в общата дейност на колектива. И тогава изръсих най-неочакваното, неочаквано, да призная, дори и за мен – не ща да нося на американците телета, за това. Бомба да бях хвърлил, на майка да бях напопържал капитана, ефектът щеше да е по-малък. Значи всички могат да носят манджа на идеологическия ни враг, само аз не мога. Горе-долу така можеха да се изтълкуват думите ми. Около мен изумено изсумтяха, щото не им стискаше да се изсмеят, а ръководното тяло направо занемя. Стига, бе, ще ме разплачеш, процеди барото. А помполита чак си свали очилата, сякаш внезапно се бяха изпотили. И подкара злъчно – ти, четвърти, да не се натискаш за моята длъжност, бе? На мен ми плащат за такива приказки. Усещаше се, че наема, такъв си беше – палеше от четвърт оборот, и не

знам докъде щяха да стигнат общо взето политическите измерения на нещата, ако не се беше включил шефа. Добре, каза, като не щеш, не щеш. Ще си правиш вахтата и ако потрябва, ще помагаш на другите, които гледат добитъка.

Голям човек си беше главния ни механик, колко пъти ни е спасявал задниците в най-различни ситуации. Като тази, например. С тези му думи случаят приключи, както се казва, со кротце, со благо. Сега вече ръководното тяло се надигна набързо и пое към вратата. Не му се щеше да рискува и да изскочи още нещо щекотливо, което да развали иначе прилично скроения му план за работа.

Така започна каубойският рейс. Два дена ме вземаха на джумбуш, искаха да се записват в антиамериканската ми организация, питаха откъде имам толкова мангизи, че да се откажа от десетина лесно спечели лири и тъй нататък. Мълчах. Как да им кажа истината – щяха да ме вдигнат на рогите, а файда никаква. Само като сменях единия път Огито от вахта, му признах. Страх ме е, бе, втори, казах, с този добитък, това е, не е заради разни американци, флотове и прочие. Той само кимна: така и предполагах. И не добави нищо. Избъбри ми дежурното лека вахта и се изниза нагоре. А винтът се въртеше, завъртваше вахтите, след които се нижеха дните. На тайфата май че взе да й се струва, че онези лири, които им бяха обещали, не са чак толкова лесни. След вахта хукваха да носят сено в хамбарите, да пускат вода за пиене, да разтървават добичетата, които, млади, здрави и силни, се боричкаха при всеки удобен случай, качваха се едно връз друго в някакви си техни педалски мераци, ако и да бяха вързани. Да не говорим, че се бяха умирисали на обор, че по ръцете, обувките и робошките вечно имаше я петна, я цели фъшкии. По една английска лира на ден...

На третия ден беше. Излизах в полунощ от вахта, като се сблъсках с Огито. Как е долу, ме запита автоматично, както го правят вторите механици на всички кораби, аз отговорих, че всичко е наред, той отмахна от горнището на гащеризона стиска сено, залепена с нещо зеленикаво, и изведнъж се усмихна – с неговата си малко печална, някак тиха усмивка. И при нас, каубоите, е наред, каза. Извикаха ме при телетата – не можели да ги озаптят, пък на мен нали ми излезе име, че разбирам от добитък, но ще лягам, че вахта ме чака. Да знаех по-рано, че ще караме говеда, щях да си взема отпуск... Изрече го изведнъж, без връзка с предното. Аз само кимнах – не ми е работа да разпитвам, да правя коментари и прочие. Особено на втория механик. А той извади топче пакли, избърса ръцете си и пак се позасмя. Я ела в кабината ми да ти капна едно малко за лека нощ, че се разсъних с тези животни. Дано заспя.

Кой отказва на чашка, още повече като ти я предложи началник, така че пак само кимнах и закрачих подире му. Наля. Наистина малко, но не дотам. Чукнахме се. Отпихме. Като запалихме по цигара, той изведнъж заразправя. Отначало бавно, после – по-забързано, но и с горчивина в

гласа. Бил трети механик на парахода, с който карали телета. Същата работа като сега. Графици, хранене, фъшкии, воня. Едната нощ, по-правилно е да се каже – на разсъмване, тъкмо излизал от вахта, когато го пресрещнал в канижелата домакинът. Имали се двамата, от съседни села били, та сега го дръпнал в кабината си и започнал. Едното теле си било счупило крака привечер, душа беряло вече, та да вземат да го заколят докато е още живо, да отделят само бутите и рибиците, а другото – в морето. Макар и само двамата в кабината, огледал се неспокойно домакинът, докато редял плана. Капитанът знаел, били го събудили, но само казал – правете каквото искате, не ме закачайте. На помполита въобще не били казали. Та – навит ли си, запитал домакинът. И я метнали работата.

Те двамата, готвачът, трима от палубните – това бил екипът. Не било лесна работа – включили лустрите в хамбара, пуснали с крана платформата, разбутали добитъка, натоварили мучащото и вече примиращо от болка теле, извадили го на палубата, нататък – както му е редът. А викнаха мен, обясни ми с крива усмивка Огито, защото домакинът знаеше, че гледаме у дома с баща ми телета, че му отбирам на касаплька. Одрали докъдето трябва, отделили двата бута и двете плешки, извадили филетата, пуснали всичко останало за храна на рибата, включили помпата да отмият кръвта и за час и нещо месото било вече в камбуза, а дейците – след бърз душ – по леглата. Надигна Огито чашката си, видя, че е празна и промърмори – ще капна по още малко. Капна. Яли пресни телешки пържоли на следващия ден, телешки кебап на по-следващия и гевезелъкът приключил. Всички на парахода знаели кое как е станало, но никой не говорел за това. Просто не отваряли темата. Каквото било – било. Изядено – забравено. Все едно, опита се да се усмихне Огито, да прескачаш до комшийката, да научи цялата махала, но никой да не отваря приказка.

Отначало – сладко, после – неудобно, накрая – някак конфузно. Лошото станало като се завърнали в България. Час-два след контролата извикаха мен, поклати някак примирено глава втория, домакина и старши помощника в милиционерницата. За някаква справка, така казаха, но всички, до един, знаехме като каква ще е справката. И се разбра веднага щом пристигнахме. Първо мене ме вкараха в една стаичка с бюро, пишеща машина и два стола. С другите не знам как е било, за себе си мога да кажа. На единия стол седеше някакъв намръщен човек, който ми рече да се настаня удобно, сякаш можеше да е удобно такова настаняване в такава стая и по такъв повод. Май се подиграваше, но се настаних и зачаках въпроса. Дълго чаках, защото онзи не ме питаше нищо. Само ме гледаше. По едно време се позасмя – е, заклахте телето, изядохте го и сега трябва да се плаща. Кво – чак се понадигнах. Казва се „какво” – поправи ме любезно той. И се ухили още по-широко – всички ядохте, пък сега само тримата ще

отговаряте, да знаеш. Главните действащи лица. Почвай да разправяш как стана. Не знам, отвърнах, не знам за какво ме питате. Канех се да подкарам някаква реч – че съм несправедливо обвинен, че нямат право така да ме задържат, че... Но се сепнах. Човекът си затвори папката и стана. Натисна някакво копче, влезе милиционер и чак тогава сви рамене – щом не знаеш, не знаеш. Ще те затворим долу в килията докато се сетиш. И старшината ме помъкна.

Огито пак погледна чашката си, пак видя, че е празна, но не посегна към бутилката. Нали след няколко часа го чакаше вахта. А аз направо бях забравил да пия. И после, запитах, хвърлиха ли ти един бой в килията? Няма такива работи, опита се да се засмее той. Дадох ми едно парче хляб, малко кораво сирене, чаша вода, дори лека нощ ми каза милиционерът. И ме остави сам. С мисълта, че някой или някои са наприказвали където трябва за случая. Че са се облизвали сладко-сладко с пържолите, а после, едва дочакали да пристигнем, още по-сладко са отишли да ни изкодошат. Е, това ми беше по-горчиво и от сухия хляб, и от изсъхналото сирене. Пък и трябваше да решавам какво ще приказвам. Кое то не беше лесно.

На другия ден, някъде към десет и половина, ме измъкнаха – по стълбището, нагоре. Пак в онази стая. Този път човекът беше костюмиран, с вратовръзка, избръснат, ухаещ на одеколон. Честит празник, ми рече още докато бях на вратата. Сетих се – беше Девети септември. Денят, в който всеки си слагаше нов кат дрехи, отиваше да измарширува на манифестацията, а после седнаше на софрата – служебна, приятелска или домашна – и му отвързваше края. Цялата държава, целият народ вече се канеше да сядат и да я почва, а аз – в панделата. Направо ме присви под лъжичката. Гавреше се човекът. Сетих се, че се подиграва, затова само го изгледах, не отвърнах нищо. А той, сякаш не забелязал огруханата ми физиономия, продължи: все пак е празник, честитя ти го като възпитан човек. И на другите двама честитих. Признах си всичко, записахме го и ги пуснахме да си вървят да се черпят. По случай свободата. Та преди и аз да седна на масата, рекох да видя дали и ти искаш да си ходиш или да те връщаме долу. Този път приседнах без да ме е канил. Умислих се. Той само си погледна часовника, запали цигара, на мен не предложи, и зачака. Не му мислих много. Все пак – да не съм убил човек, нали?

И като подкарах, онзи не смогваше да записва на пишештата си машинка. Как ми се е обадил домакинът, как съм се навил, защото го поназнайвам касаплька, как набързо сме оправили добичето и толкова. Да знаеш, като свърших, направо ми олекна. Май че и на него, защото докато се подписвах, прибута кутията си с цигари към мен. Прибра акуратно листата в папката, измърмори нещо като „не е хубаво да ходиш бос през тръните“, натисна пак онова копче, влезе старшината и му нареди да ме отведе до изхода – свободен е, каза, да си върви. И се изхили – нали е ден

на свободата. Сега ми доведи старши помощника, след него е редът на домакина.

Причерня ми пред очите, наведе глава Огито, така левашки да ме прецака, но нямаше какво да правя: битият – бит. Закрачих като след грозен махмурлук, по едно време дори залитнах. Старшината ме подпря, няма страшно, каза, върви удари една ракия и ще ти мине. Не една, няколко ударих, но не ми мина.

Замълча втория, а аз си надигнах чашката. Имах още. Понеже стана дълго мълчанието, запитах – а после какво стана? Ми какво – нищо. Онзи на няколко пъти ме завръщаше – знаели ли са капитанът и помполита за коленето на телето. Отговарях му едно и също – не. Щото това си беше истината. Ами като са яли телешко, не са ли се интересували откъде може да е това месо – човъркаше онзи. Не знам – отговарях. И то си беше истина. Откъде мога да знам, нали си бях един никакъв механик и началниците не ме викаха на масал при тях си. Мъчно ми беше само, че без да искам бях прецакал старпома и домакина. Те са си мълчали, а аз пропях още след първата нощ и след първото изсъхнало сирене. Макар че онези от милиционерницата знаеха цялата история. Знаеха я, в подробности им я бяха разказали, но я нямаха подписана и от първа ръка. Пък и не можеха да издадат ей така, за нищо, информатора си. А пък си беше ясно, че привикаха само нас тримата, защото ни брояха за нещо като организирана група: аз – майстор-коляч, домакинът – организатор, а старшията – шеф на екипа. Нещо такова.

Навярно заради това най-много изгоряхме тримата – домакина го уволниха за вкарване на неосвидетелствано месо в камбуза и за оформянето на количеството като купено от брега, старшията стана трети помощник, аз – четвърти механик. И двамата – на руска линия, да сме под око. И под ръка. Капитана го туриха да бачка на бюро в администрацията, уж нещо като началник, но друго си е параходът. На помполита му спретнали някакво партийно наказание. Това беше – сви рамене Огито. За това не го обичам такъв товар – телета. Напомня ми лоши работи. Каубойски премеждия. Като прибавим и фъшкиите и миризмите – вече ми идва в повече. Хайде пий, че да лягаме, вахта ме чака.

Не спях добре онази вечер. Присънвах ми се заклани телета, сякаш дочувах жалостиво мучене, ръмжене на крана и тупване на платформата на палубата – такива работи. На сутринта, докато закусвах преди вахта, разбрах, че не всичко е било сън. Било умряло едно теле, извадили го на палубата, на бърза ръка спретнали тричленна комисия, която да установи смъртта, протокол подписали, след което пуснали тялото зад борд и отразили мястото с точни координати в корабния дневник. Страх лозе пази. Защото най-малко, сега си давам сметка, капитанът е знаел за онзи случай или е получил строги инструкции какво се прави при умряло

добиче. Не съм сигурен, но така или иначе нахранихме средиземноморската риба с прясно телешко.

Това беше до Ла Валета – минахме с една жертва. Говежда. Пристигнахме и за пореден път се удивих на красотата на този град, направо химн от тухли и камък, сътворен от древни крепостни стени и надигащи се сякаш от нищото в сутрешната мараня дворцови кули. На фона на разноезичната глъч на кея. Чакаха ни. Строени на кея лъснати камиони с надписи „US Navy”, покрай тях – издокарани в бяло офицери и спретнати в синьото си матроси. Ей тия сън не ги лови за български телета, бе – промърмори Суичмето. Бяхме се наредили на палубата, турили чашите си с кафе на планшира, и зяпахме. По едно време се присламчи и помполита. Да разтоварваме, каза, че да си ходим у нас си. Знаехме къде е това „у нас си” – пак щяхме да товарим от онези огромни сандъци от Иличовка. Три четири дни товарене, значи три-четири дни водка, песни и пляски, таки и въобще веселби.

Абе я да го питам аз помполита, обади се точно в този момент Бурмата. И пристъпи към питането си – защо, като сме врагове с американците, им носим прясно месо? Тишина. Мъчен въпрос. Обаче и помполита ни не беше вчерашен и май си беше стъкмил за всеки случай отговор. Това е, започна без запъване той, разоръжаване, мирно съвместно съществуване, търговия, в края на краищата. Натрака го гладко и без запъване, както му прилича, но Пешо явно не остана доволен. Абе мирно таковата, поклати разсъдливо глава той, ама ние бачкаме – сено, вода, фъшкии, а те наготово ще кльопат. Ами нали и ти ще кльопаш, сръза го с недотам гладък изказ помполита – нали изкара по допълнителна една лира на ден за бачкането. И като махна отвлечено с ръка, потегли. Не щеше да продължава разговора. След оттеглянето му никой не поде темата. Малко особена беше, така да се каже, пък и тайфата вече се настройваше на друга тема – студена бира, фъстъци и прочие набързо, защото до вечерта щяха да ни изгонят. Поне така ни осведоми старпома, пък и като гледахме колко оправно разтоварват – явно не им беше сефте, сигурно щеше да излезе прав.

Един ден – за кое по-напред. И то не цял ден, а до четири следобед – дотогава беше разрешено излизането на бряг. Първо домакинът раздаде валутата. Лирите не бяха английски, а малтийски, но те са с еднаква стойност и само трябваше да се сменят в банката. Никой, дори и аз, дето нямах допълнителни доходи за рейса, не си беше заявил предварително от редовно спечелените пари, всеки разчиташе само на онези, от каубойската далавера. Имаше, разбира се, известен риск, че може да е било празно обещание и след като е свършена работата да ни покажат един среден пръст, но онези, с телетата, излязоха коректни. Та тези пари раздаде домакинът, като уточни няколко пъти, че има по една лира и за днешния ден, макар че не се предвижда хранене, поене и прочие. То ще ни излезе

през носа този ден, подметна докато вземаше своите си лири Огито, ще ядем мазната опашка, но май не му обърнаха внимание.

Сега на дневен ред беше разходката из града, бирата, както вече казах, фъстъците, оплакването на очите по тукашните каки. Аз останах дежурен. По собствена воля останах – първо, градът не представляваше икономически интерес, ще рече нямаше какво да купувам за вкъщи; второ – хайтите се бяха изкривили от допълнително бачкане през тази седмица; и трето – имаха си лесно спечелени пари, нека си ги харчат. Аз нямах. А онези в сините и бели униформи без излишно разкатаване или никакъв по-особен гаф в късния следобед наистина приключиха. Слънцето вече полягваше зад крепостните стени, когато затворихме хамбарите, подеха се разните звънци, команди и всичко, което съпътства маневрата, и се измъкнахме от пристанището.

Последен звънец в машинното – свободна машина – и юрнахме коритото накъмто широкото море. Тогава биде обявено служебно събиране. Аз имах още време до вахта, така че барабар с останалите се помъкнах към салета. Ръководното тяло си беше отпред, останалите – кой развеселен от няколкото бири, кой поуморен, пак от тях, чакаха изявленията. Ами, свършихме добра работа, започна капитанът – и стоката докарахме без прекеждия, само с едно теле загуба, и по някой и друг долар допълнително спечелихме. Сега остава най-важното – да си почистим кораба, докато е мирно морето, че да сме готови за товаренето в Иличевск. Затова утре от осем часа започваме и дано успеем до края на деня да сме пак тип-топ. От аврала са освободени само готвачът и помощникът му – все пак трябва да ядем. Аз поемам дневните ваhti на помощниците на мостика, шефа – на механиците в машината. Рулевите и мотористите ще са на почистването след вахтите си. Общото ръководство ще осъществява помполита. С помощта на старпома, додаде, и, както си му е адетът, забърка из омачканото си боро, защрака със запалката и ни заоглежда един по един. Този път не се заигра на демокрация и не запита има ли някой нещо против. Играта сега беше друга – казвам, показвам, наказвам. Играта на началника. Впрочем, никой нямаше и намерение да взема думата. Освен мен. Вдигнах ръка. Станах. И започнах. Ами аз, такова, като не съм участвал в каубойската история, като не съм вземал и пари, и аз ли трябва да чистя? Това успях да съчиня набързо. Бях надниквал в хамбарите – слама, пикня, фъшкии. Мръсотия. И воня. Освен това на няколко пъти си бях представял една друга картинка – онези, с лирите, бачкат, а аз съм се извисил горе на крилото на мостика с кафето и борото си и със снизходителна усмивка наблюдавам усиления им миризлив труд. Заради това набрах кураж да запитам.

Не бях адресирал въпроса си директно към барото, общо към ръководството беше, така че те се спогледаха и все пак отговори капитанът. То, онова с мангите, свърши – даваха ги за хранене и поене,

изрече с равен глас. Пито – платено. Сега е аврал за почистване на кораба. Значи – друга бира. Така че... Остави си незавършено изречението, но на мен ми прозвуча съвсем завършено. Разбих го – значи той, капитанът, ще прави цял ден вахти, а някакъв си пикльо четвърти механик ще си го развява из парахода, самодоволно усмихнат. Нямах как да стане. И просто мълчаливо си седнах на четирибуквието. Около мен се разшушукаха, някой обобщи, че всички ще ядем мазната опашка, всички, без изключение, и точно в този момент ми се прищя да изпсувам. Високо и силно. Не някого конкретно, а просто ситуацията. Но тъй като и в това нямаше смисъл, не вярвах да ми олекне, продължих да си мълча. Битият – бит, както е казано, а нататък не винаги е весело. Като в моя случай.

Само дълбоко в себе си се заклех, че ако в бъдеще чуя на някой параход, че ще превозваме телета, веднага си вземам отпуск. Багажа на суджук и бегом на бързи обороти. Не съм аз за тази игра. Който иска, да печели телешки лири.

На другия ден в осем и малко се гмурнахме в хамбарите.

Любен ЛЮБЕНОВ